

Storfe 2023

Arter og sorter for norske forhold

Jon Atle Repstad
Produktsjef såvarer

Felleskjøpet

På tide å legge om enga?

OBS!

Denne rekvisitionsliste benyttes av de enkelte medlemmer og sendes i utfylt stand til indkjøpslagets formand eller forretningsfører, som efter sammendrag av disse rekvisitioner sender samlet ordre til Fælleskjøpet.

Denne liste sendes ikke Fælleskjøpet!

Frø og saakorn fra Fælleskjøpet.

Til ..... indkjøpslag.

Hr. ....

Undertegnede medlem rekvirerer herved nedenstaaende saavarer.

..... den 1922

.....
Navn.

Sort	Antal kg.
Rødkløver, norsk, alm.	
Alsike, do.	
Blandfrø	
Timotei, norsk, alm.	
Do. — stamsæd	
Engsvingel	
Hundegræs	
Raigræs	
Høihavre	
Engrapgræs	
Fioringræs	
Stivsvingel	

Utklippedes!

SAMVIRKE

MEDDELELSER FRA
FÆLLESKJØPET, KRISTIANIA

Nr. 5

1. mars 1922

17. aarg.

(Avertissement.)

Kontakt med Norsk landbruksrådgivning og NIBIO

- Vi har etablert «Idealblandinger» gjennom mange års samarbeid
- Årlig gjennomgang av frøblandingene – Grovfôrkoordinator og grovfôrutvalget
  - Er idealblandinger ideelle?
  - Er det behov for nye?
  - Kan noen kuttes?
  - Hva gjør vi hvis frøsituasjonen ikke tillater produksjon av «Idealblandinger»
- Løpende kontakt med rådgivere

Frøblandinger

Inndeling etter hardførhet

- Nord
- Ekstra vintersterk
- Vintersterk
- Normal
- Pluss 10

Inndeling etter bruksområde

- Surfôr
- Surfôr/beite
- Beite
- Høy

Kart

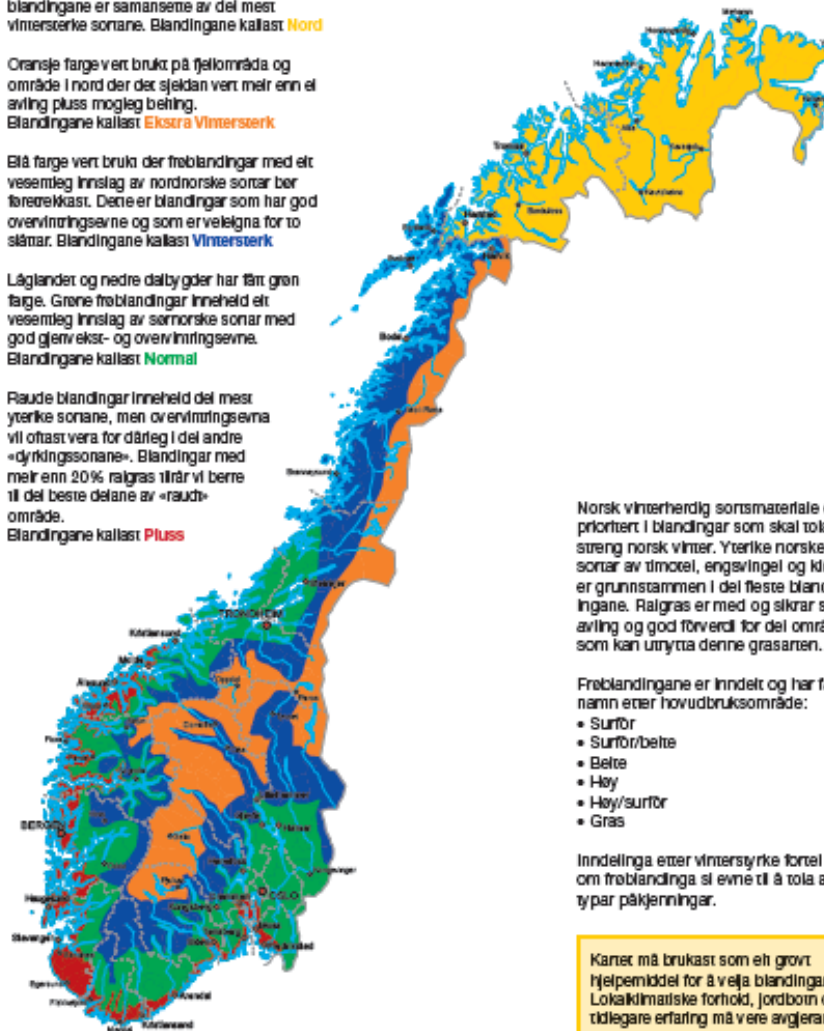
Gul farge vert brukt i Troms og Finnmark der blandingane er samansette av del mest vintersterke sonane. Blandingane kallast **Nord**

Oransje farge vert brukt på fjellområda og område i nord der det sjeldan vert meir enn ei avling pluss mogleg beiting. Blandingane kallast **Ekstra Vintersterk**

Blå farge vert brukt der frøblandingar med eit vesentleg innslag av nordnorske sonar ber føredekast. Dette er blandingar som har god overvintringsevne og som er velegna for to slåmar. Blandingane kallast **Vintersterk**

Lågländer og nedre dalbygder har fått grøn farge. Grøne frøblandingar inneheld eit vesentleg innslag av sørnorske sonar med god gjøvekst- og overvintringsevne. Blandingane kallast **Normal**

Røde blandingar inneheld del mest yterke sonane, men overvintringsevna vil oftast vera for dårleg i dei andre «dyrkingssonane». Blandingar med meir enn 20% raigras tilår vi berre til dei beste delane av «raudi» område. Blandingane kallast **Pluss**

Norsk vinterhardlig sortsmateriale er prioritert i blandingar som skal tola streng norsk vinter. Yterke norske sonar av timotei, engsvingel og kløver er grunnstammen i dei fleste blandingane. Raigras er med og sikrar stor avling og god førevil for dei områda som kan utnytte denne grasarten.

Frøblandingane er inndelt og har fått namn etter hovudbruksområde:

- Surfôr
- Surfôr/beite
- Beite
- Høy
- Høy/surfôr
- Gras

Inndelingane etter vinterstyrke fortel lite om frøblandingane si evne til å tola andre typar påkjenningar.

Kartet må brukast som eit grovt hjelpemiddel for å velta blandingar. Lokalklimatiske forhold, jordbortn og tidlegare erfaring må vere avgjerande for val av frøblanding.

Omsetningstall fra Graminor 2023

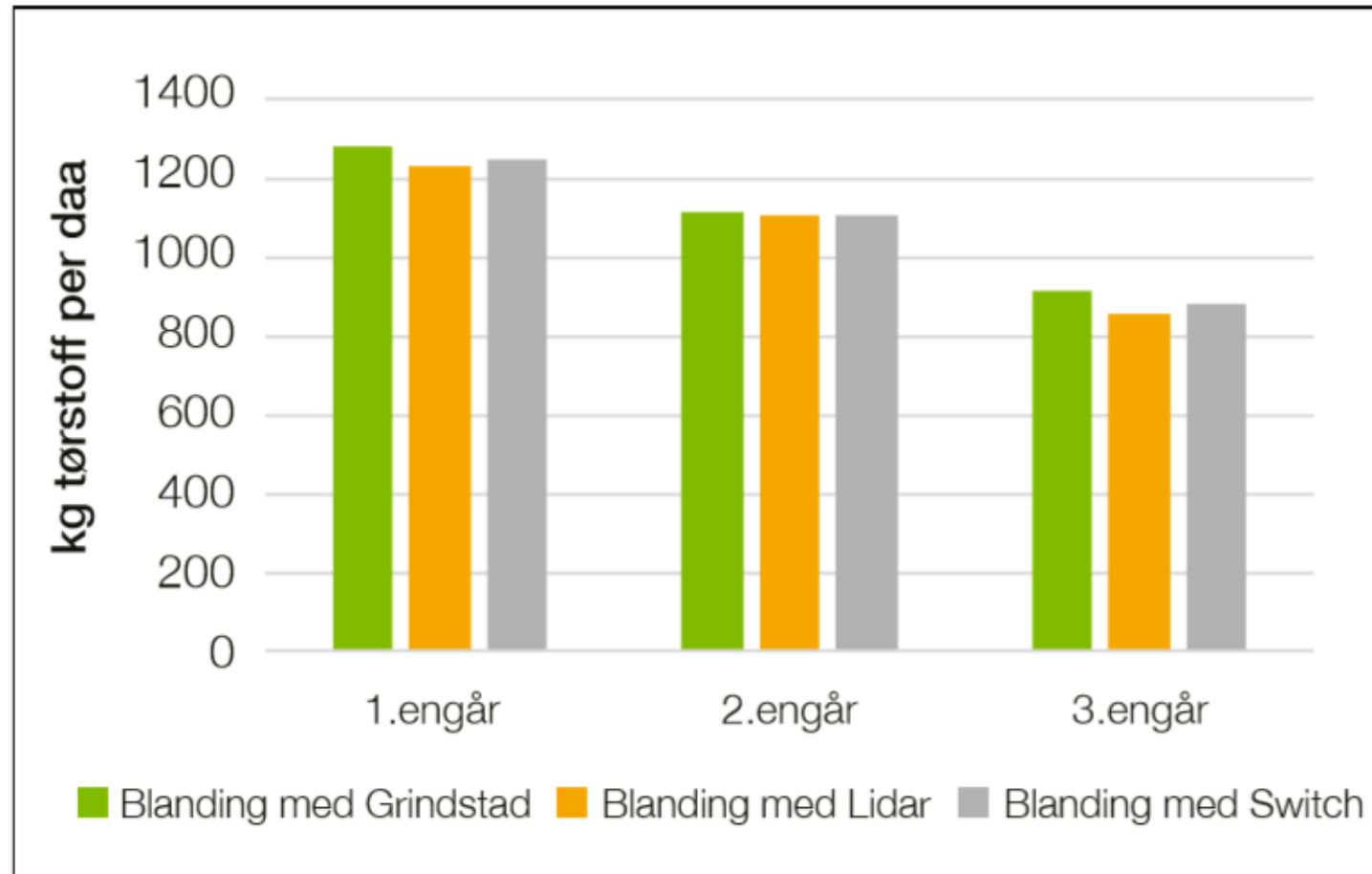
- 1 650 tonn totalt omsatt såfrø til jordbruk av norske sorter
- 900 tonn timotei (55 %)
- 275 tonn engsvingel (17 %)
- 90 tonn rødkløver (5 %)

Grindstad sto aleine for et salg på 638 tonn

Timoteiblandinger

Totalavling (kg ts/daa) i tre engår, snitt av ti felt

Sortsvalgets betydning i frøblandinger

Sortsforsøk

Grindstad har gitt større eller like store avlinger som Lidar og Switch
Figgjo har som oftest gitt større avling enn Fia og Trygve

Frøblandinger

Forskjellen mellom sortene forsvant i andre og tredje engår
Timoteisort hadde ingen sikker betydning for avling
Raigrassort hadde ingen sikker betydning for avling

SPIRE Hestebeite – lansert 2009

- Breispektra frøblanding

- Timotei
- Raisvingel
- Engrapp
- Rødsvingel
- Hundegras

- Tiriltunge
- Luserne
- Sikori
- Esparset
- Pimpernell

- Trofast kundekrets – om lag 5 tonn pr. år

SPIRE Suffôr/beite Vestland

- Utfordring fra en av våre selgere – Vi trenger en robust blanding som tåler både tørke og regn
- Møte med NIBIO og NLR på Vestlandet høsten 2017
  - Skiller seg klart ut fra dagens blandinger
  - Basert på «beste skjønn»
- I 2020 påviste NLR at hundegras kunne bli for dominerende
- Hundegras blei tatt ut i 2021

Vestlandsblanding

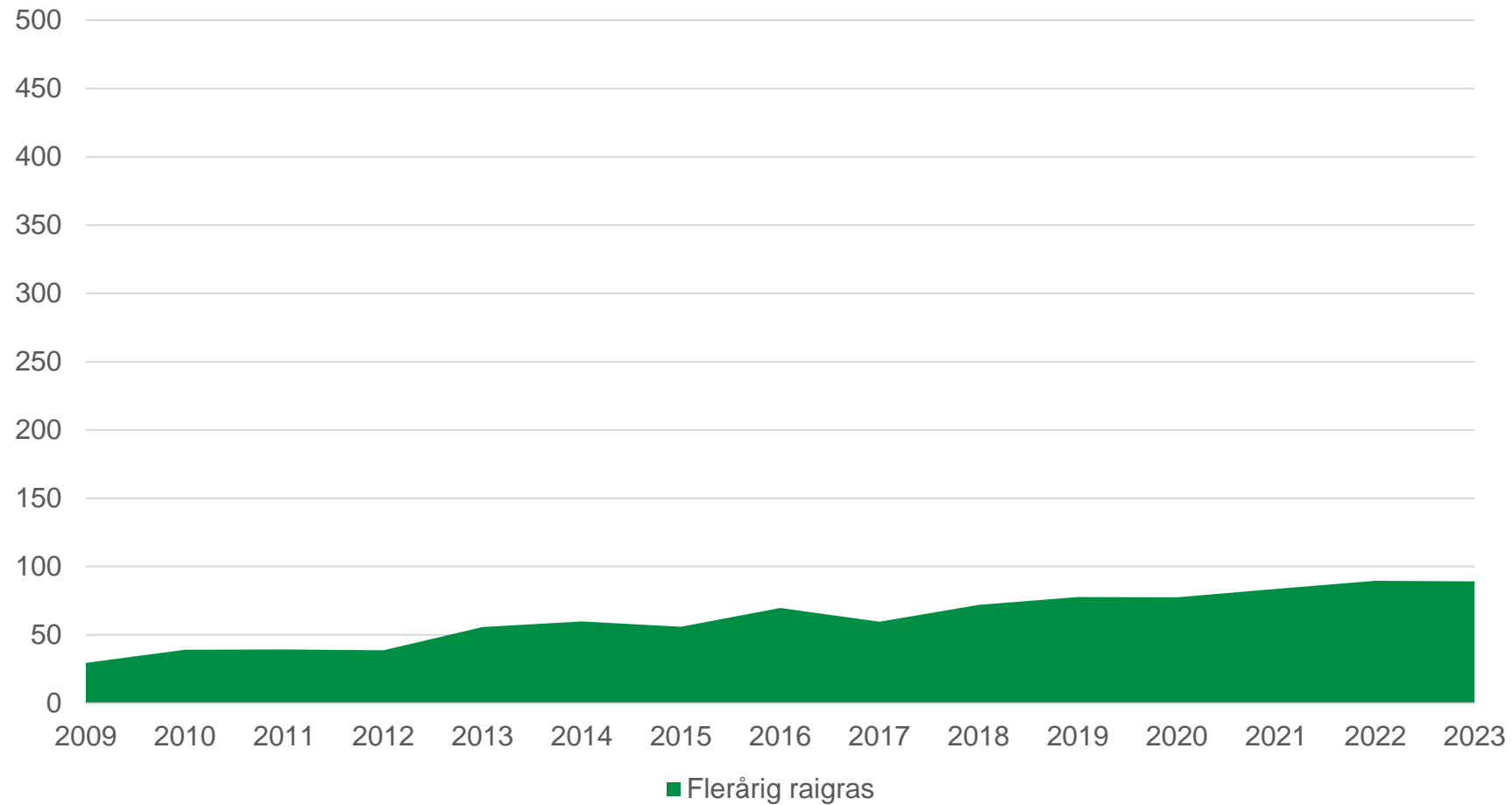
Art	Sort	Vestlands- blanding opprinnelig	Vestlands- blanding justert	SPIRE Surfôr/beite Pluss 10
Timotei	Grindstad	35	35	45
Engsvingel	Vestar	10	10	20
Strandsvingel	Swaj	10	10	
	Barolex		5	
Raisvingel	Hykor	8	10	
Engrapp	Knut	15	15	15
Raigras	Figgjo	10	10	10
Hundegras	Laban	7		
Hvitkløver	Litago/Edith	5	5	10

SPIRE Surfôr fiber

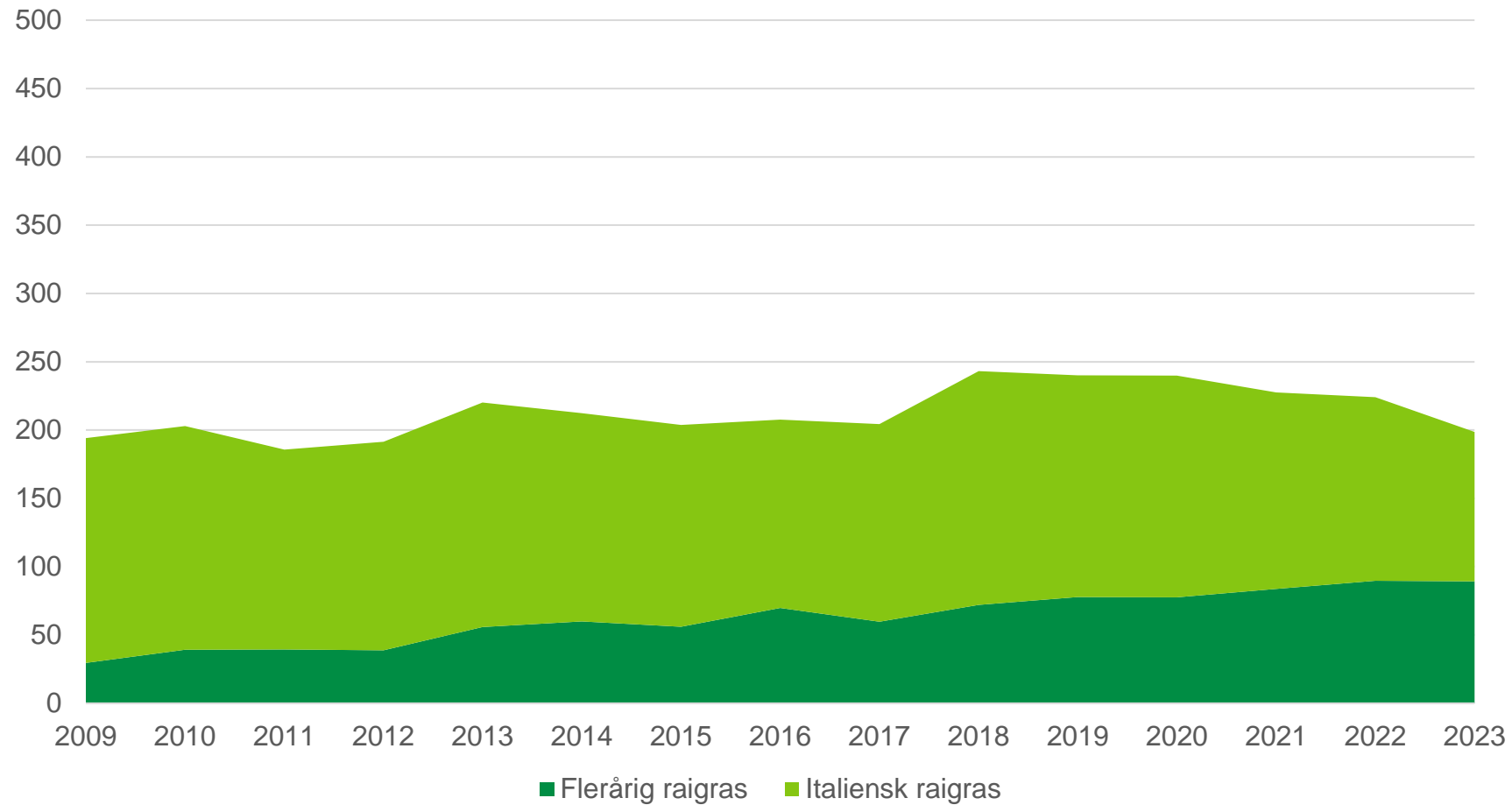

- Strandsvingelbasert frøblanding
- Felleskjøpets frøblanding er tilpasset norske forhold
- Høyt avlingspotensiale
- Fiberinnholdet senker hastigheten gjennom fordøyelseskanalen til drøvtyggere
- Blandingen etablerer seg seint, men kan gi langvarig eng
- Kan utgjøre 20-30 % av grovfôrrasjonen til melkeku – ikke anbefal å så hele gården med denne blandingen
- Innhold 2023
  - 70 % strandsvingel (4 ulike sorter, Barolex, Rosparon, Swaj og Tower)
  - 10 % flerårig raigras Figgjo
  - 10 % timotei Grindstad
  - 10 % rødkløver Gandalf

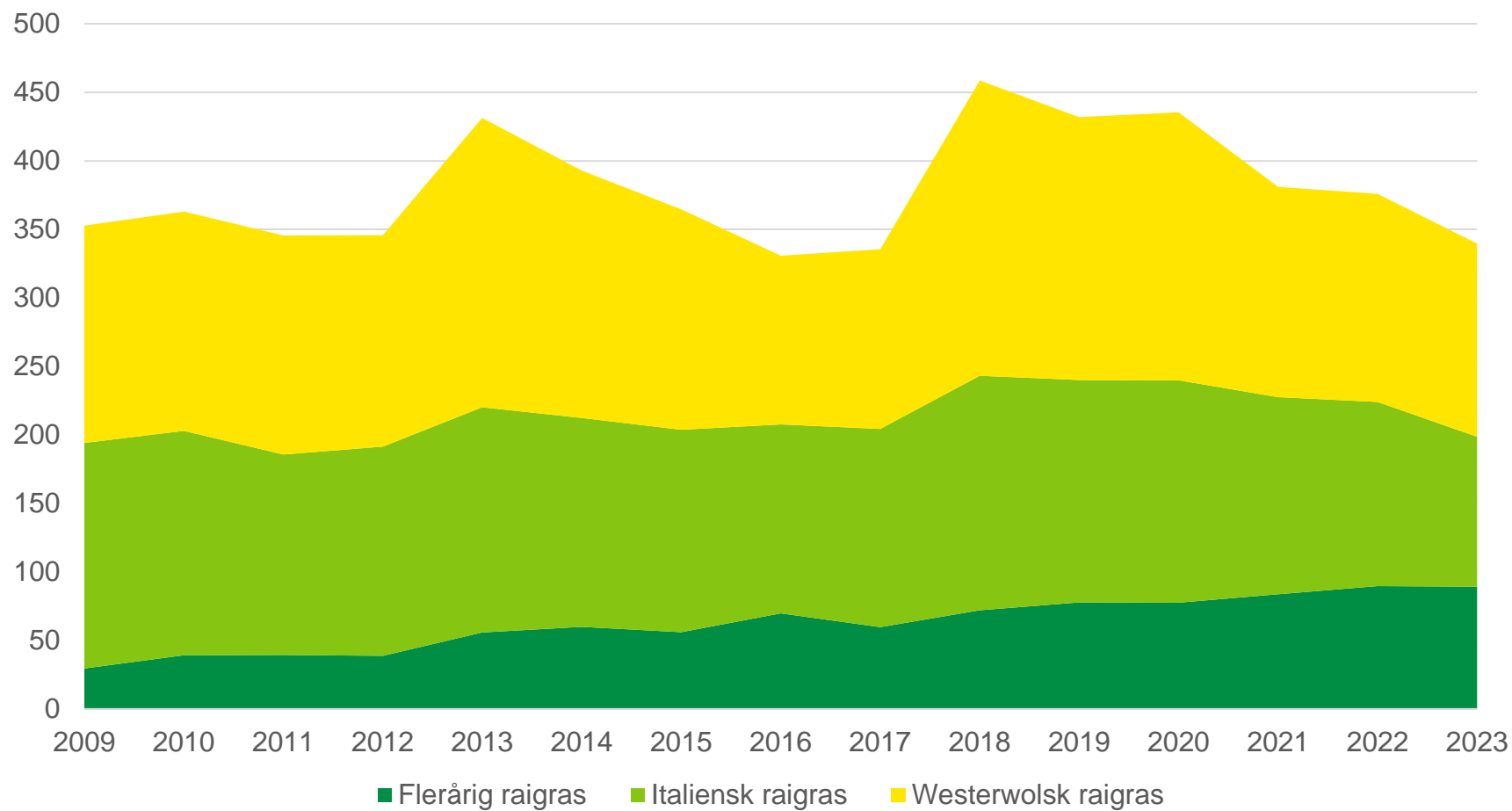
Salg av raigras – salg i tonn

Salg av raigras – salg i tonn

Salg av raigras – salg i tonn

SPIRE Resåing

- Innsåing i eksisterende eng
- Langvarig strategi – innsåing hvert år fra første engår
  - SPIRE Surfôr Pluss 90 og SPIRE Surfôr Pluss 100 er svært gode alternativ
- Kortvarig strategi - innsåing i eng som skal berges ett år til

- Innhold 2023
  - 70 % flerårig raigras
  - 20 % ettårig raigras
  - 10 % rødkløver (2 sorter)

Svært intensiv eng

- Flerårig raigras
- Gjenlegg med korn som dekkvekst
  - Modning
  - Grønnfôr
- Ett høsteår for raigras
- God overvintring første vinter
- Stor avling - starter fra plante ikke fra frø
- God fôr kvalitet
- Velegnet til ensilering

Oppsummering

- Timotei vil fortsatt være den viktigste grasarten
- Rødkløver vil fortsatt være viktigste engbelgvekst

- Økende bruk av flerårig raigras

- Økende bruk av breiere frøblandinger?
- Strandsvingel kan ta noe av plassen til engsvingel?
- Nullbeiting kan få økt interesse - renessanse for hundegras eller økt bruk av raigras?

Felleskjøpets ønske

Leverer frøblandinger tilpasset ulike bruksområder over hele landet

Frøblandingene skal være satt sammen av de beste sortene

Egenprodusert

Import

Felleskjøpet

Sammen tar vi vare på jorda, dyra og framtida